

Thái Thượng Cảm Ứng Thiên giảng giải

Chủ giảng: HT Tịnh Không

Chuyển ngữ: Cư sĩ Nguyễn Minh Tiến

Giọng đọc: NSUT Phú Thăng

Bài thứ 180

(Giảng ngày 22 tháng 3 năm 2000 tại Tịnh Tông Học Hội Singapore, file thứ 181, số hồ sơ: 19-012-0181)

Thưa quý vị đồng học, cùng tất cả mọi người.

Xin mời mở sách Cảm ứng thiên, đoạn thứ 110, cũng có hai câu: “Tác vi vô ích. Hoài cấp ngoại tâm.” (có nghĩa là Làm việc vô ích. Ôm lòng phản trắc.)

Trong chú giải nói rất hay: “Muôn sự ở thế gian này, chớp mắt đã ~~thành~~ không.” Chỉ cần người có tâm tỉnh thức một chút thì đều có thể nhận hiểu được điều này. Đặc biệt là chúng ta sống trong đời hỗn loạn, như tôi hồi tưởng lại quá khứ của chính mình trong mấy chục năm qua, trôi dạt không ổn định, liền thể hội được ý nghĩa “chớp mắt đã là không”, thật hết sức sâu sắc. Mấy chục năm từ thuở ấu thời, tôi vẫn còn nhớ được mọi chuyện ở quê nhà. Chín tuổi rời quê nhà, chưa một lần trở về, lưu lạc ở từng nơi, tổng cộng đã sống qua mấy chục thành thị, vùng miền, nên thể hội thật sâu xa rằng chúng ta đến thế giới này chỉ như người khách trọ, là khách lữ hành đi ngang qua.

Trong kinh Bát-nhã, đức Phật giảng các lẽ “bất khả đắc” (nghĩa là không thể nắm bắt), “vô sở hữu” (nghĩa là không có sở hữu), chúng ta thể hội được rất sâu xa. Phật dạy chúng ta, chỉ có việc tu tích phước đức, làm việc thiện, vì chúng sinh phụng sự, giúp đỡ hỗ trợ mọi người giải quyết khó khăn khổ nạn, những việc ấy mới có thể mang theo từ đời này sang đời khác. Cho nên, các bậc hiền thánh xưa dạy ta rằng, những gì có

thể mang theo được nên làm nhiều hơn, những gì không thể mang theo được không cần phải làm. Tài sản không mang theo được, vợ chồng con cái không mang theo được, những thứ vật chất mà quý vị vui mừng ưa thích sử dụng cũng đều không mang theo được. Nếu chỉ dụng tâm mưu cầu phát triển những thứ ấy thì thật sai lầm. Chúng ta nhìn xem trong thế gian này, có bao nhiêu người làm việc sai trái như vậy? Khắp nơi đều có.

Các bậc đại thánh đại hiền của thế gian cũng như xuất thế gian đều dạy chúng ta phải làm những việc có thể mang theo được.

Việc tu tích công đức phải bắt đầu làm từ chỗ nào? Trong hết thấy các kinh luận, Phật dạy chúng ta [bắt đầu từ việc] phát tâm Bồ-đề. Thế nào là tâm Bồ-đề? Rất ít người có thể nói ra được rõ ràng, sáng tỏ. Giáo dục của Nho gia trong quá khứ bắt đầu từ trẻ thơ lên bảy, tám tuổi, chuẩn bị đọc Tứ thư. Trong sách Đại học nói về cương mục, chính là trong Phật pháp nói tâm Bồ-đề.

Trong Tịnh Tông Học Hội của chúng ta, cư sĩ Tổng vụ Lý Văn Phát mới gần đây sắp kết hôn, tôi muốn gửi lễ vật làm quà mừng, ông ấy đề nghị tôi viết cho mấy chữ. Tôi viết tám chữ để chúc phúc, khuyên khích ông, đặt kỳ vọng nơi ông. Trong tám chữ đó, bốn chữ trước là “trị bình sơ cơ” (nghĩa là nền tảng trước hết của việc trị bình), chỉ sợ hiện tại rất ít người hiểu được ý nghĩa này: Gia đình chính là nền tảng căn bản của việc trị nước, ổn định xã hội. Bốn chữ sau là “đại đạo chi thủy” (nghĩa là khởi nguồn của đạo lớn). Đạo lớn là gì? Là đạo thành Phật, là đạo chuyển phàm thành thánh. Đó là sự khởi nguồn. Hôn nhân là việc lớn, gia đình là nền tảng của pháp thế gian và xuất thế gian. Chúng ta hiện nay đang đọc đoạn văn này trong Cảm ứng thiên, toàn bộ đều là nói về gia đình.

Cho nên, các bậc thánh hiền thế gian và xuất thế gian giáo hóa chúng sinh là dạy những điều gì? Chính là dạy chúng ta làm người. Không tiếp nhận qua sự giáo dục của thánh hiền thì không biết làm người. Người không biết làm người thì tạo nghiệp [ác], quả báo của việc tạo nghiệp ác là rơi vào ba đường ác.

Năm xưa khi tôi cầu học tại Đài Trung có thỉnh cầu thầy Lý Bình Nam giảng sách Lễ ký. Tôi thỉnh cầu dường như đến sáu, bảy lần thầy mới đáp ứng. So ra khác với việc thưa thỉnh các kinh luận. Đối với các kinh luận, chỉ thưa thỉnh một lần, thầy liền đáp ứng. Thầy không chịu giảng [Lễ ký], về sau mới nói cho tôi biết vì nguyên nhân gì. Thầy hỏi tôi, ông thật chịu học chẳng? Sách Lễ ký, theo Phật pháp mà nói thì đó là kinh điển thực hành. Ông nhất thiết phải làm được, phải vận dụng vào thực tiễn. Nếu giảng cho ông nghe mà không vận dụng được vào thực tế, lại xem như [nghe rồi là] xong, như vậy thật chẳng bằng không giảng.

Tôi thưa thỉnh quá nhiều lần, thầy mới miễn cưỡng giảng giải. Câu mở đầu, thầy nói: “Tôi giảng Lễ ký không phải để các vị hiểu lễ, mục đích không phải vậy. Vậy mục đích ở chỗ nào? Là hy vọng quý vị làm người trong xã hội này không đến nỗi bị người khác ghét bỏ. Mục đích là như vậy.” Đó là thầy đem mức độ của lễ hạ xuống thấp nhất. Quý vị có thể hiểu lễ một chút thì sống trong xã hội không bị người khác ghét bỏ, không bị người khác chê chán.

Chúng ta học được một chút như vậy, cũng hết sức nỗ lực làm theo, vậy trong xã hội này có thể làm được trọn vẹn đầy đủ hay không? Không thể làm được trọn vẹn đầy đủ. Trong xã hội này, người ghét bỏ ta vẫn còn rất nhiều, người hiểu lầm cũng rất nhiều, người hủy báng cũng rất nhiều. Nguyên nhân là gì? Chúng ta phải quay đầu phản tỉnh, xem lại chính mình, là chúng ta làm chưa đủ tốt, phải luôn luôn xem lại chính mình.

Chư Phật Như Lai, đức Khổng tử, Mạnh tử, đó là những bậc đại thánh đại hiền của thế gian cũng như xuất thế gian, các ngài có hoàn hảo chẳng? Hiện nay những người hủy báng Phật vẫn rất nhiều, những lời hủy nhục đức Khổng tử chúng ta cũng vẫn thường nghe thấy. Như vậy, ngay cả chư Phật Như Lai, hoặc người như đức Khổng tử mà vẫn chưa được toàn hảo, vì không có cách gì có thể làm được đến mức khiến cho tất cả người trong thiên hạ đều tán thán ngợi khen. Thế nhưng nhất định vẫn phải hết sức nỗ lực hướng thiện.

Chúng ta làm thế nào để nuôi dưỡng phát triển đức hạnh trong tâm ý và hành vi của mình? Nho giáo, Phật giáo đều dạy hoàn toàn giống nhau. Nếu quý vị có lập gia đình, thì việc quản trị gia đình trước hết phải tu sửa tự thân mình. Tự thân mình không tu sửa, gia đình của quý vị không thể là một gia đình tốt. Trước hết phải tu sửa thân, vậy tu sửa thân như thế nào? [Muốn tu thân] trước hết phải tu tâm, căn bản của thân là tâm. Vậy phải tu tâm như thế nào? Nho gia nói “cách vật, trí tri” (nghĩa là Cách đấu với vật dục, đạt đến được trí tuệ chân thật đó là căn bản, là căn bản lớn lao quan trọng nhất của đức hạnh. Ở điểm này nếu chúng ta không thực sự nỗ lực làm thì trong suốt một đời, bất kể là quý vị tu tập pháp môn nào, dù là pháp thế gian hay xuất thế gian, quý vị đều không có đức hạnh, quý vị vẫn tạo nghiệp, vẫn một mình phạm vô số lỗi lầm. Phạm vào lỗi lầm gì, tự thân mình cũng không biết được. Nếu tự mình biết được là quý vị đã giác ngộ, quý vị là người minh bạch (nghĩa là hiểu biết sáng tỏ. Tự mình không biết được thì tự mình là người hồ đồ mê muội.

“Cách vật” là gì? Là buông bỏ vật dục. Trên giảng đường tôi thường khuyến khích quý vị đồng học buông bỏ tự tư tự lợi, buông bỏ danh văn lợi dưỡng, xa lìa sự hưởng thụ năm món dục trong sáu trần cảnh, như vậy mới được. Nếu như với những thứ ấy không buông bỏ thì tâm của quý vị không chánh. Tâm không chánh, thân làm sao có thể chân chánh?

Cho nên, Nho gia lấy “cách vật” làm đầu, vật ở đây là vật dục. “Cách” là gì? Là chiến đấu vượt qua, phải chiến đấu vượt qua vật dục. Theo cách nói hiện nay là chiến thắng vật dục. Chúng ta phải có năng lực chiến thắng tự tư tự lợi, chiến thắng danh văn lợi dưỡng, chiến thắng sự hưởng thụ năm món dục trong sáu trần cảnh. Nữ cư sĩ Hứa Triết ở Singapore này đã làm được như vậy. Điều này trong nhà Phật gọi là “trước hết dứt trừ phiền não”. Quý vị xem trong bốn hoàng thệ nguyện thì “phiền não vô tận thệ nguyện đoạn” chính là “cách vật” của Nho gia, “pháp môn vô lượng thệ nguyện học”, Nho gia gọi là “trí tri”. Nếu như phiền não của quý vị không dứt trừ, quý vị muốn học pháp môn quyết định không thể thành tựu. Sự không thành tựu đó cũng có nghĩa là quý

vị quyết định không thể khai ngộ. Vì sao vậy? Vì quý vị có chướng ngại, quý vị có tập khí phiền não gây chướng ngại, quý vị làm sao có thể hiểu được đạo của thánh hiền? Cho nên quý vị không thể thành tựu.

Ý nghĩa này chúng ta có thể hiểu được hay không? Người hiểu rõ được mới chịu thực hành. Cho nên, đặc biệt là đối với chúng ta, những người đọc kinh Phật, kinh Phật dạy ta cầu khai ngộ, không chỉ riêng Thiên tông mới yêu cầu “đại triệt đại ngộ”, cả Giáo tông cũng yêu cầu quý vị “đại khai viên giải”, niệm Phật cũng phải cầu được “nhất tâm bất loạn”. Đó là công đức chân thật. Tích lũy công đức phải bắt đầu làm từ chỗ này.

Không thể buông bỏ được vật dục thì chuyện gì cũng không thể thành tựu. Hết thấy pháp thế gian còn không thể thành tựu, huống chi là Phật pháp? Các pháp thế gian đó là những gì? Là quả báo trong hai cõi trời người, quý vị không có được quả báo trong hai cõi trời người, sau khi chết quý vị phải堕 vào ba đường ác. Việc này chúng ta phải nhận hiểu rõ ràng, sáng tỏ, đừng để nỗ lực suốt đời mà quả báo tương lai vẫn không thể thoát ra khỏi ba đường ác, như vậy có oan uổng hay không?

Việc này nhất định không thể cầu thả sơ suất. Vì sao vậy? Có rất nhiều người học Phật mà bị堕 vào ba đường ác. Ngạn ngữ nói rằng: “Địa ngục môn tiền tăng đạo đa” nghĩa là: “Trước cửa địa ngục nhiều thầy tăng.” Câu này là sự thật, không phải giả dối. Trong mười người xuất gia, sau khi chết có đến chín người堕 vào địa ngục. Nguyên nhân vì sao? Dem kinh luận đọc qua một lần, suy ngẫm thật kỹ, quý vị liền có thể hiểu được rõ ràng. Tự mình khởi tâm động niệm so với những lời răn dạy của chư Phật, Bồ Tát đều hoàn toàn trái nghịch. Quý vị không học Phật, tội lỗi một phần, có học Phật thì tội lỗi ấy càng nặng gấp đôi. Vì sao vậy? Vì [như vậy là] phá hoại hình tượng Phật pháp, phá sự hòa hợp của Tăng đoàn, tội lỗi này thật không chấp nhận được.

Thế nhưng hiện nay người ta đối với việc này xao lãng, quên mất đi, ví như có đọc kinh, nghe giảng, tự mình cũng không đem những lời răn dạy ấy ra thực hành. Trong đời sống hằng ngày, khi xử sự, đối đãi với người, tiếp xúc muôn vật, vẫn thuận theo phiền não như trước,

không chịu sửa đổi tập khí xấu ác. Nói cách khác, những người này vẫn đi vào ba đường ác.

Ba đường ác là tham lam, sân hận, si mê. Thử suy ngẫm xem chúng ta xử sự trong cuộc sống, đối đãi với người, tiếp xúc muôn vật, có chạy theo tham sân si hay không? Nếu là chạy theo tham sân si, đó là quý vị đi vào ba đường ác. Nếu có đủ cả tham sân si, đó là đi vào địa ngục. Không có sân hận thì đi vào cảnh giới ngạ quỷ. Trong ba điều này, không có tham lam, không sân hận nhưng vẫn còn ngu si. Ngu si là gì? Là đối với lý sự, chân vọng, tà chánh, thị phi, thiện ác không phân biệt được rõ ràng, nhận thức điên đảo, đó là ngu si, đi vào cảnh giới súc sinh.

Chúng ta bình tĩnh suy xét, ngẫm lại tự thân mình, khởi tâm động niệm có phải là đủ cả tham sân si hay không? Nếu quả là như vậy, trong lòng ta phải tự biết rõ ràng, ta quyết định sẽ đọa vào địa ngục, con đường phía trước hoàn toàn tối tăm u ám. Người có được tương lai tươi sáng rõ ràng nhất định phải là người đã buông bỏ được tham sân si mạn, một lòng niệm Phật cầu sinh Tịnh độ.

Trong lúc còn chưa ra đi, vẫn còn giữ được thân này, thân này phải vì hết thảy chúng sinh phụng sự, hiện nay gọi là làm công quả. Làm công quả cũng là làm việc thiện, mỗi một ý niệm đều dứt trừ tham sân si, một lòng hướng Phật, cầu nguyện vãng sinh, đó là tích đức. Tu thiện, tích đức, con đường tương lai tươi sáng rõ ràng, một đời này của chúng ta không luống qua vô ích.

Thời gian trôi qua nhanh, đời người ngắn ngủi khổ đau, nhất định phải nắm lấy cơ hội, mỗi ngày đều tụng đọc kinh điển. Tôi đã giảng giải với quý vị đồng tu rất rõ ràng, rất sáng tỏ. Mỗi buổi sáng đọc kinh, công phu sáng, phải tự cảnh tỉnh nhắc nhở mình, suốt ngày hôm nay trong sinh hoạt nói năng hành động sẽ không trái nghịch những lời dạy bảo trong kinh điển. Chiều tối đọc kinh, công phu tối, cũng vẫn là phản tỉnh tự xét mình, những điều Phật dạy chúng ta làm, ta có làm được hay không? Những điều Phật dạy chúng ta không được làm, ta có tuân theo hay không? Thời công phu tối là để phản tỉnh, là kiểm điểm, là sám hối, sửa lỗi, tự làm thanh tịnh chính mình.

Công phu sớm tối được như vậy là công đức. Tuyệt đối không phải cứ sáng sáng chiều chiều đem kinh điển ra tụng đọc cho chư Phật, Bồ Tát nghe rồi Phật, Bồ Tát hoan hỷ với quý vị, làm gì có lý lẽ ấy? Quan niệm như vậy là sai lầm. Kinh điển không phải tụng đọc cho Phật, Bồ Tát nghe, mà là tụng đọc cho chính mình nghe. Những lời răn dạy [của Phật, Bồ Tát] phải luôn ghi nhớ, phải y theo lời dạy vâng làm. Đó là đại ân đại đức của Phật đối với chúng ta. Chúng ta báo đáp chư Phật, Bồ Tát là phải “tín nguyện thọ trì” (nghĩa là tin tưởng, phát nguyện, tiếp nhận, vâng giữ làm theo). Đó là báo ân một cách chân chánh.

Hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây thôi.

(nhạc)

Chúc bạn:

Không làm các việc ác
Mỗi năm được bình an
Siêng làm các việc lành
Năm nào cũng như ý

Website: www.duongdenhanhphuc.vn

Kênh Youtube: [duongdenhanhphuc](https://www.youtube.com/channel/UCv3v3v3v3v3v3v3v3v3v3v3)

Hoan nghênh mọi hình thức ấn tống, sao chép, copy, công đức vô lượng!